

Έρευνες για το σκάνδαλο φαρμάκων
στα κατεχόμενα: Σχέδιο της Άγκυρας
ή εσωτερική αναμέτρηση στην
τουρκοκυπριακή κοινότητα;

Κείμενο Ανάλυσης

Νοέμβριος 2023
Αρ. 14

Copyright © 2023 | All Rights Reserved

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Διεύθυνση: Ανδρέα Ζάκου, Γρ.301, 2404 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος.

Τηλέφωνο: +357 22 664470 ■ Email: info@ispd.org.cy ■ www.ispd.org.cy

Το Ινστιτούτο προάγει τον ελεύθερο και ανοιχτό δημόσιο διάλογο που εδράζεται στον ορθολογισμό και στην επιστημονική τεκμηρίωση. Οι απόψεις που εκφράζονται σε δημοσιεύσεις του Ινστιτούτου εκφράζουν αποκλειστικά τον/την συγγραφέα ή τους συγγραφείς και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις του Ινστιτούτου.

Ανώτερος Αναλυτής

Περί του συγγραφέα

Ο Νικόλαος Στέλγιας γεννήθηκε το 1982 στην Κωνσταντινούπολη. Από το 2000 μέχρι και το 2011 ο Στέλγιας σπούδασε στην Αθήνα. Το 2011 ολοκλήρωσε το διδακτορικό του με θέμα τα τουρκικά πολιτικά κόμματα κατά την περίοδο 1918-1938. Από το τέλος της διατριβής του μέχρι σήμερα, ο Δρ. Στέλγιας εστίασε στην σύγχρονη Τουρκία, στο Κουρδικό και στο Κυπριακό Ζήτημα. Βιβλία και μελέτες του Δρ. Στέλγια έχουν εκδοθεί στην Τουρκία, στην Κύπρο και στο εξωτερικό. Το 2020 κυκλοφόρησε η νέα μελέτη του Δρ. Στέλγια με τίτλο «The Ailing Turkish Democracy» από τις εκδόσεις Cambridge Scholars Publishing. Ο Δρ. Στέλγιας εκτός από την επιστημονική του ιδιότητα, ασχολείται και με την δημοσιογραφία.

Έρευνες για το σκάνδαλο φαρμάκων στα κατεχόμενα: Σχέδιο της Άγκυρας ή εσωτερική αναμέτρηση στην τουρκοκυπριακή κοινότητα;

Το σκάνδαλο των πλαστών συνταγογραφήσεων ή σκάνδαλο των φαρμάκων όπως είναι επίσης γνωστό, απασχολεί το τελευταίο διάστημα την τουρκοκυπριακή επικαιρότητα. Στο επίκεντρο του σκανδάλου το οποίο αποκαλύπτει σοβαρές αδυναμίες στις υπάρχουσες δικλίδες ασφαλείας στο σύστημα υγείας των κατεχομένων, βρίσκονται οι πληροφορίες για την παράτυπη προμήθεια και διανομή φαρμάκων μέσω πλαστών συνταγών. Αφορά επίσης παράνομες «διευκολύνσεις» γιατρών, φαρμακοποιών ή άλλων εργαζομένων στον τομέα της υγείας σε ασθενείς για την προμήθεια φαρμάκων.

 Οι έρευνες για το σκάνδαλο κορυφώθηκαν στις αρχές του Οκτωβρίου του 2023, όταν η «αστυνομία» προχώρησε στη «σύλληψη» της πρώην «πρωθυπουργού» και προέδρου της «βουλής», Sibel Siber

Το κουβάρι του σκανδάλου άρχισε να ξετυλίγεται στις αρχές του Φθινοπώρου του 2023, όταν ο τουρκοκυπριακός τύπος μετέδωσε την είδηση ότι η «Γενική Αστυνομική Διεύθυνση» ξεκίνησε έρευνα σχετικά με την εμπλοκή εργαζομένων στον τομέα της υγείας στο σκάνδαλο των φαρμάκων.¹ Στη συνέχεια, με την πάροδο των ημερών και την διεύρυνση της έρευνας ο αριθμός των συλληφθέντων ιατρών και φαρμακοποιών άρχισε να αυξάνεται σταδιακά.² Παράλληλα, την ίδια περίοδο μεγάλες ποσότητες φαρμάκων εντοπίστηκαν πεταμένες σε διάφορες περιοχές των κατεχομένων, πιθανόν σε μια προσπάθεια των ενόχων να εξαφανίσουν τεκμήρια. Οι έρευνες για το

¹ "Sahte Recete Skandalında Tutuklananlar Mahkemedede: 3 Gun Tutukluluk Karari [Συνελήφθη για σκάνδαλο με ψεύτικες συνταγές στο δικαστήριο: διαταγή κράτησης 3 ημερών]", Haber Kibris, 22 Σεπτεμβρίου 2023, <https://haberkibris.com/sahte-recete-skandalinda-tutuklananlar-mahkemedede-3-gun-tutukluluk-karari-1209-2023-09-22.html>.

² "Bos binadan 26 torba ilac cikti [Βρέθηκαν 26 σακούλες με φάρμακα σε άδειο κτίριο]," Giynik, 26 Σεπτεμβρίου 2023, <https://giynikgazetesi.com/bos-binadan-26-torba-ilac-cikti/>.

σκάνδαλο κορυφώθηκαν στις αρχές του Οκτωβρίου του 2023, όταν η «αστυνομία» προχώρησε στη «σύλληψη» της πρώην «πρωθυπουργού» και προέδρου της «βουλής», Sibel Siber.³ Η Siber, παιδίατρος και πρώην υψηλόβαθμο στέλεχος της τουρκοκυπριακής κεντροαριστεράς, στην «ανάκριση» της παραδέχθηκε ότι παρείχε «διευκολύνσεις» σε ασθενείς τους οποίους δεν παρακολουθεί. Στις αρχές του Οκτωβρίου του 2023, η Siber οδηγήθηκε σε προσωρινή φυλάκιση στα πλαίσια των ερευνών που διεξάγουν οι «αρχές». Παράλληλα, με την έρευνα της «εισαγγελίας» και της «αστυνομίας» που είναι σε εξέλιξη, ο κοινωνικός αναβρασμός έχει υποχρεώσει το «υπουργείο υγείας» και τη κυβέρνηση να επανεξετάζουν τις διαδικασίες προμήθειας και διανομής φαρμάκων. Επιπλέον, ασκήθηκαν «νομικές διώξεις» κατά όσων διέπραξαν απάτες και παρατυπίες και λήφθηκαν μέτρα για την τιμωρία των υπευθύνων.

Από τις πληροφορίες που μεταδίδονται στον τουρκοκυπριακό τύπο διαφαίνεται ότι σε αυτή την αλυσίδα απάτης εμπλέκονται γιατροί, φαρμακοποιοί αλλά και φαρμακαποθήκες μέσω της «παράνομης» προμήθειας και διανομής φαρμάκων. Η κατάσταση αυτή αποκαλύπτει την ανεπάρκεια των ελεγκτικών μηχανισμών του συστήματος υγείας στα κατεχόμενα. Οι τελευταίες αποκαλύψεις έχουν προκαλέσει αναστάτωση στην τουρκοκυπριακή

Οι τελευταίες αποκαλύψεις έχουν προκαλέσει αναστάτωση στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, με πολίτες και επαγγελματίες υγείας να αμφισβητούν δημοσίως πλέον τη διαφάνεια και την αξιοπιστία του συστήματος υγείας.

κοινότητα, με πολίτες και επαγγελματίες υγείας να αμφισβητούν δημοσίως πλέον τη διαφάνεια και την αξιοπιστία του συστήματος υγείας. Εκτός από το οικονομικό κόστος με το οποίο έχει επιβαρυνθεί η οικονομία των

³ "Sahte Reçete Soruşturması Siyasete Sıçradı; Sibel Siber tutuklandı [Η Έρευνα για τις Πλαστές Συνταγές Εξαπλώθηκε στην Πολιτική- Συνελήφθη η Σιμπέλ Σιμπέρ]," Kıbrıs Postası, 12 Οκτωβρίου 2023, https://www.kibrispostasi.com/c35-KIBRIS_HABERLERI/n491071-sahte-recete-sorusturmasi-siyasete-sicradi-sibel-siber-tutuklandi.

κατεχομένων προβληματισμός επικρατεί και για τις επιπτώσεις της «παράνομης» συνταγογράφησης στην υγεία των Τουρκοκυπρίων.

Ως προς το τι πιστεύει η ίδια η τουρκοκυπριακή κοινότητα γι' αυτό το σκάνδαλο, αρκούντως διαφωτιστικές είναι οι θέσεις που διατυπώνει ο πρώην εκπρόσωπος τύπου της τουρκοκυπριακής ηγεσίας (επί ηγεσίας Mehmet Ali Talat), Hasan Erçakica⁴ και ο Τουρκοκύπριος δημοσιογράφος, διευθυντής της εφημερίδας «Bağimsiz», Ali Baturay⁵. Κατά την άποψη του Erçakica, οι πρόσφατες εξελίξεις εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο κακοδιαχείρισης, «αυτό που ονομάζεται ως σκάνδαλο των φαρμάκων είναι στην πραγματικότητα ένα "σκάνδαλο διαχείρισης". Κανένας από τους θεσμούς εντός της τουρκοκυπριακής διοικητικής δομής δεν λειτουργεί ή διοικείται σωστά. Δεν αντιμετωπίζουμε μόνο ένα σκάνδαλο στον τομέα της υγείας. Αντιμετωπίζουμε επίσης ένα σκάνδαλο στο πεδίο της ανώτατης εκπαίδευσης. Για παράδειγμα, δεν γνωρίζουμε πού βρίσκονται πολλοί ξένοι φοιτητές που φαίνεται να σπουδάζουν στα πανεπιστήμια μας. Επιπλέον, δεν μπορούμε να παράγουμε ηλεκτρική ενέργεια, να κατασκευάσουμε δρόμους ή να ανακαινίσουμε σχολικά κτίρια».

«αυτό που ονομάζεται ως σκάνδαλο των φαρμάκων είναι στην πραγματικότητα ένα "σκάνδαλο διαχείρισης"»

Όσον αφορά το σκάνδαλο των φαρμάκων συγκεκριμένα, ο Erçakica αναφέρει ότι «ως ασφαλισμένος συνταξιούχος που προμηθεύεται τακτικά φάρμακα, γνωρίζω ότι ορισμένα φαρμακεία είναι πρόθυμα να παρέχουν διευκολύνσεις, ενώ άλλα το κάνουν κιάλας. Αυτό συμβαίνει επειδή γνωρίζουν ότι δεν υπάρχει έλεγχος». Άλλωστε, τα προβλήματα στο σύστημα υγείας των κατεχομένων είναι γνωστά εδώ και καιρό, όπως λέει ο Erçakica. Τώρα το γιατί οι «αρχές» αποφάσισαν να ασχοληθούν με αυτό την

⁴ Συνέντευξη του Hasan Erçakica στον συγγραφέα για το σκάνδαλο φαρμάκων στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, " 20 Οκτωβρίου 2023.

⁵ Συνέντευξη του Ali Baturay στον συγγραφέα για το σκάνδαλο φαρμάκων στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, " 20 Οκτωβρίου, 2023.

συγκεκριμένη χρονική συγκυρία πιθανόν να αφορά άλλες εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή. «Φημολογείται ότι υπάρχουν άλλοι παράγοντες (εκτός

το γιατί αποφάσισαν οι «αρχές» να ασχοληθούν με αυτό την συγκεκριμένη χρονική συγκυρία πιθανόν να αφορά άλλες εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή

από αυτούς που αφορούν το τ/κ σύστημα υγείας) για τους οποίους το περιστατικό ήρθε στο φως της δημοσιότητας την παρούσα στιγμή. Υπάρχουν φήμες ότι φάρμακα, των οποίων τα αποκόμματα κόπηκαν στη Βόρεια Κύπρο και για τα οποία πλήρωσε το «Τμήμα Κοινωνικών

Ασφαλίσεων», κατασχέθηκαν κατά τη διάρκεια αντιτρομοκρατικών επιχειρήσεων στο Βόρειο Ιράκ και την Τουρκία», σημειώνει ο Ergakica, ο οποίος προσθέτει τα εξής: «Θα πρέπει επίσης, να τονιστεί ότι είναι σε εξέλιξη μια "επιχείρηση εκφοβισμού" των εργαζομένων του τομέα της υγείας. Μένει να δούμε το πότε θα έρθει η σειρά των υπαλλήλων ή των στελεχών του Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων έτσι ώστε να αποδοθούν ευθύνες».

Για το ίδιο θέμα, ο Τουρκοκύπριος δημοσιογράφος Ali Baturay, τονίζει ότι «το "σκάνδαλο των φαρμάκων/συνταγογραφούμενων φαρμάκων" δεν απασχολούσε μέχρι πρόσφατα την κοινωνία. Αν και στο παρελθόν υπήρχαν υποψίες για διαφθορά στο Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι εκάστοτε υπουργοί δεν ξεκίνησαν καμία έρευνα. Το σκάνδαλο ήρθε στο προσκήνιο ξαφνικά. Συγκεκριμένα, ο νεοδιορισθέντας υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Sadik Gardiyanoglu, ήταν αυτός που αποφάσισε να αντιμετωπίσει το εν λόγω ζήτημα και κατήγγειλε τη διαφθορά στην αστυνομία». Το ζήτημα που προκύπτει εδώ, όπως αναφέρει ο Baturay, αφορά την κακή προετοιμασία της υπόθεσης από μεριάς του «Τμήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων». «Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αντί να διεξάγει προκαταρκτική έρευνα στο Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων και να καταγγείλει στην αστυνομία όσους ήταν πραγματικά ένοχοι, τους έβαλε όλους σε ένα "τσουβάλι". Επίσης, άτομα που ακόμη δεν έχουν καταδικαστεί, παρουσιάστηκαν στα μάτια του κοινού ως εγκληματίες. Αυτό οδήγησε σε σύγχυση. Η υπόθεση μετατράπηκε από έρευνα για διαφθορά σε κύμα απαξίωσης των γιατρών και των φαρμακοποιών». Μερίδιο ευθύνης σε αυτό

έχει, σύμφωνα με τον Baturay, και μια μερίδα των Τ/κ μέσων ενημέρωσης καθώς τα όσα διαδραματίστηκαν κατά την περίοδο σύλληψης της Σιμπέρ έδειξαν ότι δεν υπάρχει σεβασμός του τεκμηρίου αθωότητας. Σε τελική ανάλυση, οι αδυναμίες στις έρευνες και η στάση των ΜΜΕ έσπρωξε πολλούς Τ/κ στη δυσπιστία. Επίσης, ενισχύθηκε η άποψη ότι παρά τις έρευνες οι πραγματικοί ένοχοι δεν πρόκειται να τιμωρηθούν στο τελικό στάδιο, όπως συνέβη και σε άλλες υποθέσεις, λ.χ. στην υπόθεση της «Αρχής Ηλεκτρισμού (ΚΙΒ-ΤΕΚ)».

Εκτός από τη χρονική συγκυρία ανάδυσης του σκανδάλου, ερωτήματα προκύπτουν και για το ποιος κρύβεται πίσω από τις έρευνες. Μια μερίδα της τ/κ κοινής γνώμης βλέπει ενδεχομένη εμπλοκή της Άγκυρας στις έρευνες που διεξάγονται στα κατεχόμενα για τη διαλεύκανση της υπόθεσης. Ωστόσο, πολλοί Τ/κ που πιστεύουν ότι πίσω από το σκάνδαλο κρύβεται η συνεχιζόμενη πολιτική αναμέτρηση στους κόλπους της τ/κ Δεξιάς. «Και οι δύο ισχυρισμοί ακούγονται από την πρώτη ημέρα των ερευνών. Υποστηρίχθηκε ότι η έρευνα έχει ως στόχο την Σίμπερ και ότι πρόκειται για ένα περιστατικό εκδίκησης με αφορμή κάποιες διαφορές του παρελθόντος. Αυτοί οι ισχυρισμοί δεν μπορούν να επιβεβαιωθούν», σημειώνει ο Baturay, ο οποίος προσθέτει τα εξής: «Ο ισχυρισμός ότι η έρευνα είναι μια πολιτική αναμέτρηση εντός του UBP (Κόμμα Εθνικής Ενότητας, ΚΕΕ) μοιάζει να είναι βάσιμος.

Μια μερίδα της τ/κ κοινής γνώμης βλέπει ενδεχομένη εμπλοκή της Άγκυρας στις έρευνες που διεξάγονται στα κατεχόμενα για τη διαλεύκανση της υπόθεσης. Ωστόσο, πολλοί Τ/κ που πιστεύουν ότι πίσω από το σκάνδαλο κρύβεται η συνεχιζόμενη πολιτική αναμέτρηση στους κόλπους της τ/κ Δεξιάς

Η έρευνα, η οποία ξεκίνησε με τη χαρακτηριστική δήλωση ότι "το σήμα και το κόμμα δεν παρέχουν αμνηστία", υποστηρίζει αυτή την άποψη. Ωστόσο, το σημείο στο οποίο έχουν φτάσει οι εξελίξεις έχουν κάνει την «κυβέρνηση» να μετανιώνει που ξεκίνησε την έρευνα. Ο «υπουργός» Gardiyanoglu για παράδειγμα έχει βρει τον εαυτό του πολιτικά απομονωμένο».

Τα προαναφερόμενα μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η τουρκοκυπριακή κοινότητα ζητά απαντήσεις όχι μόνο όσον αφορά το σκάνδαλο των φαρμάκων καθαυτό αλλά και για τα πολιτικά κίνητρα που βρίσκονται πίσω από την έρευνα. Μια μερίδα της κοινής γνώμης βλέπει πιθανό δάκτυλο της Άγκυρας πίσω από της έρευνες, ενώ μια άλλη μερίδα θεωρεί ότι το σκάνδαλο ήρθε στο προσκήνιο της επικαιρότητας ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης αναμέτρησης και του αναβρασμού στους κόλπους της τουρκοκυπριακής Δεξιάς. Την παρούσα στιγμή δεν είμαστε σε θέση να επιβεβαιώσουμε αυτές τις θεωρίες. Ωστόσο, το σίγουρο είναι ότι το σκάνδαλο έχει προκαλέσει μεγάλη αναστάτωση στα κατεχόμενα. Όπως επισημαίνει ο Baturay «εν τω μεταξύ, πολλοί αυτοαπασχολούμενοι γιατροί και φαρμακοποιοί δεν συνταγογραφούν φάρμακα για να μην βρεθούν σε μπελά. Με αυτό τον τρόπο, η κρίση στον τομέα της υγείας εντατικοποιείται. Η έρευνα για το σκάνδαλο, η οποία ξεκίνησε χωρίς καλή προετοιμασία πυροδοτεί νέα προβλήματα». Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά ο Erzakica το σκάνδαλο των φαρμάκων είναι κομμάτι της μεγάλης συστημικής κρίσης που αντιμετωπίζουν τα κατεχόμενα και η οποία λαμβάνει νέες διαστάσεις καθημερινά.
